

Asia

**Ympäristöneuvosto 5.3.2020**

Kokous

Ympäristöneuvosto 05.03.2020

**Ympäristöneuvosto hyväksyi EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategian toimitettavaksi YK:n ilmastopimussihteeristölle (UNFCCC). Strategia pohjautuu joulukuun 2019 Eurooppa-neuvoston ilmastopäätelmiin, joissa hyväksyttiin tavoite tehdä EU:sta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä.**

**Ympäristöministerit hyväksyivät neuvoston päätelmät ilmanlaadusta. Keskustelussa keskeisinä asioina nousivat esiin kunnianhimon taso suhteessa maailman terveysjärjestön suosituksiin, sekä päästölähteitä koskevan sääntelyn suhde ilmanlaatuun. Päätelmät hyväksyttiin näiltä osin täsmennettynä. Komissaari Sinkevicius tuki korkeaa kunnianhimon tasoa ja oli täydessä valmiudessa jatkamaan työtä Unionin ilmanlaadun parantamiseksi.**

**Lisäksi ministerit keskustelivat komission vihreän kehityksen ohjelmasta. Ilmastoasioiden osalta ministerit kommentoivat keskustelussa erityisesti EU:n 2030-päästövähennystavoitteen tasoa ja siitä päättämistä sekä komission edellisenä päivänä antamaa ehdotusta Euroopan ilmastolaiksi**

**Ympäristöministerit kävivät kattavan keskustelun eurooppalaisen ohjausjakson viherryttämisestä. Viime aikaista kehitystä, mukaan lukien ympäristökysymysten ja kestävä kehityksen tavoitteiden entistä laajempi mukaan ottaminen, tuettiin laajasti. Ohjausjakso linkittyy nyt selkeämmin komisison Green Deal:n tavoitteisiin.**

**Lisäksi Greta Thunberg osallistui ympäristöneuvoston kokoukseen ja kertoi ministereilleen näkemyksensä ilmastopolitiikan toteuttamisesta.**

**1. Esityslistan hyväksyminen.**

Neuvoston esityslista hyväksyttiin dokumentin 6182/1/20 REV 1 mukaisesti.

**2. A-kohtien hyväksyminen****a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo**

Ministerit hyväksyivät muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelon dokumentin 6202/20 mukaisesti.

**b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

Ministerit hyväksyivät Suomen puheenjohtajakaudella neuvotellut sovun juomavesidirektiivin uudistamisesta (6060/1/20 REV 1). Jäsenmaiden ja komission lausumat liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

**3. Muut asiat**

**a) Fridays for Future –liike**

*Puheenjohtajavaltion ja Greta Thunbergin tiedotusasia*

Ympäristöneuvoston aluksi ministerit kuulivat Greta Thunbergin näkemykset ilmastopolitiikasta. Thunberg painotti ilmastotoimien kiireellisyyttä sekä sitä, tieteen tulisi ohjata tarvittavia ilmastotoimia. Lisäksi Thunberg painotti, että nuoria täytyy kuulla, kun tehdään tulevaisuutta koskevia päätöksiä.

**b) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset**

**(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)**

**i) Eurooppalainen ilmastolaki**

*Komissio esittelee*

Komission varapuheenjohtaja Frans Timmermans esitteli komission edellisenä päivänä 4.3. hyväksymän ehdotuksen Euroopan ilmastolaksi. EVP Timmermans korosti, että ilmastolaki vahvistaa, että suunta kohti ilmastoneutraaliutta on peruuttamaton ja siten se luo pitkän aikavälin ennustettavan strategisen suunnan investoijille ja taloudellisille toimijoille. Ehdotuksella vahvistetaan Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2019 hyväksymä EU-tason 2050 ilmastoneutraaliustavoite. EVP Timmermans korosti, että kaikki jäsenmaat osallistuvat tavoitteen saavuttamiseen ottaen huomioon solidaarisuuden ja reiluuden. Ehdotus ei tässä vaiheessa tarkenna ajankohtaa, milloin jokaisen jäsenmaan tulee saavuttaa päästöjen ja nielujen tasapaino tai mikä tulisi olla jäsenmaan oma tavoite. Kyse on koko talouden kattavasta tavoitteesta, eikä mitään sektoria ole jätetty ulkopuolelle. Ehdotus tarkastelee sekä päästöjä että nieluja, kyse on nettonollatason saavuttamisesta. EVP Timmermansin mukaan ehdotus luo puitteet edistymisen määrääjain tapahtuvalle tarkastelulle, sekä mahdollisuuden ryhtyä toimenpiteisiin, jos tavoitteesta ollaan jäämässä.

EVP Timmermansin mukaan ilmastolakiehdotus sisältää viittauksen komission sitoumukseen tuottaa arvio 2030 tavoitteen korottamisesta syksyllä 2020. Korotuksen tulee perustua vankkaan faktapohjaiseen analyysiin, ei vain politiikkaan. Kyseistä ilmastolain artiklaa voidaan muuttaa, kun komission 2030 ehdotus on annettu. Lisäksi lainsäätäjät voivat kolmikantaneuvotteluissa tarkentaa ilmastolain 2030 kirjausta. Lisäksi ehdotuksen mukaan komissio voi delegoiduilla säädöksillä asettaa 2030 jälkeisen EU-tason päästövähennyspolun, minkä nojalla voidaan seurata edistystä. Polku asetettaisiin jäsenmaita kattavasti konsultoiden ja sitä olisi mahdollisuus muuttaa joka 5. vuosi. Ehdotus ei sisällä ehdotusta 2040 tavoitteeksi vaan 2030 ja 2050 tavoitteet sekä mahdollisuuden seurata edistystä näiden välillä. Mikäli 2030 tavoite on -55% ja vuonna 2050 tulee olla ilmastoneutraali, on polkua mahdollisuus muuttaa vain hyvin pienen marginaalin puitteissa. Ilmastolakiehdotus sisältää myös jäsenmaille velvoitteen laatia kansalliset sopeutumisstrategiat ja suunnitelmat.

**ii) Asetus oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta**

*Komissio esittelee*

Koheesiopolitiikasta vastaava komissaari Elisa Ferreira esitteli komission 14.1.2020 antamat ehdotukset oikeudenmukaisen siirtymän mekanismiksi ja rahastoksi. Komissaari Ferreira painotti esittelyssään, että oikeudenmukaisen siirtymän mekanismin avulla pyritään vastaamaan niihin sosiaaliin vaikutuksiin, joita siirtymä ilmastoneutraaliin talouteen vuoteen 2050 mennessä aiheuttaa tietyillä alueilla Euroopassa. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismi kostuu kolmesta pilarista, jotka yhdessä aikaansaavat noin 100 miljardin euron investointikapasiteetin. Mekanismin ensimmäinen pilari on oikeudenmukaisen siirtymän rahasto, jonka kooksi komissio on esittänyt 7,5 miljardia euroa uutta EU-rahoitusta. Mekanismin kaksi muuta pilaria koskevat investointeja sekä julkisen sektorin lainajärjestelyjä.

**c) Tiedonanto Kestävä Eurooppa -investointiohjelmasta ja Euroopan vihreän kehityksen investointiohjelmasta**  
*Komissio esittelee*

Komission esittely katettiin edellisen asiakohdan (3bii) esittelyn yhteydessä.

**Muut kuin lainsäädäntöasiat**

**4. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma**  
*Keskustelu*

Komission vihreän kehityksen ohjelmasta käytyä keskustelua varten puheenjohtajamaa oli esittänyt ministereille kaksi kysymystä: 1) mitkä EU:n vihreän kehityksen ohjelmassa asetetut toimet ovat oleellisia askeleita kohti EU:n ilmastoneutraaliustavoitetta ottaen huomioon Eurooppa-neuvoston ohjeistuksen ja EU:n aseman kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa sekä 2) mitä toimia on tarpeen esittää uudessa kiertotalouden toimintasuunnitelmassa, jotta kiertotaloudesta tulisi hyödyllinen talouden toimijoille arvoketjun kaikissa vaiheissa ja jotta kuluttajia voitaisiin tukea kestävien valintojen tekemisessä?

Ilmastoasioiden osalta komission esittelyt Eurooppalaisesta ilmastolaista, oikeudenmukaisen siirtymän mekanismista ja rahastosta sekä kestävän Euroopan investointiohjelmasta toimivat alustuksina keskustelulle.

Ympäristöasioiden osalta komissaari Sinkevicius korosti, että kiertotalous voi merkittäväällä tavalla tukea siirtymää ilmastoneutraaliin talouteen ja että ilmastoneutraaliuden saavuttamiseksi on tärkeää pyrkiä myös resurssineutraaliuteen. Kiertotalouden edistäminen tuo positiivisia vaikutuksia sekä kansalaisille että yritysälämälle. Lisäksi Sinkevicius korosti, että komission on tarkoitus seuraavalla viikolla esitellä kiertotalouden toimintaohjelman sekä uusi teollisuusstrategia.

**Ilmaston** osalta ministerit kommentoivat erityisesti EU:n 2030-päästövähennystavoitteen tasoa ja siitä päättämistä sekä ehdotusta Euroopan ilmastolaiksi.

Vuoden 2030 päästövähennystavoitteen korottamiseen liittyvän vaikutustenarvion osalta jotkut jäsenmaat (mm. FI) kehottivat komissiota viimeistelemään arvioinnin mahdollisimman pian tai viimeistään kesäkuussa. Toiset (BG, LT, SK, RO, PL ja CZ) korostivat, että analyysin tulisi olla yksityiskohtainen ja sisältää myös jäsenmaakohtaiset kustannus- ja politiikkatoimiin liittyvät vaikutustenarviot.

Jotkut maat (LU, FI, SE, DK, FR, NL ja ES) tukivat vuoden 2030 päästövähennystavoitteen yhdenmukaistamista vuodelle 2050 asetetun ilmastoneutraaliustavoitteen kanssa ja siten tavoitteen korottamista 55%:iin tai vähintään 55%:iin. FI kehotti komissiota tarkastelemaan analyysissään myös yli 55%:n meneviä tavoitteita. IT tuki 2030 tavoitteen korottamista 50-55% tasolle. Muutamat maat (EE, PL, CZ ja CY) korostivat Eurooppa-neuvoston asemaa ilmastotavoitteista sovittaessa ja erityisesti PL korosti, että strategisista ilmastopoliittisista linjauksista tulee päättää konsensuksella. CZ totesi, että se ei tue 2030 tavoitteen korotusta. Myös muutama muu maa (HU, EE ja LT) oli varauksellinen 2030 tavoitteen korottamisen osalta. Usea jäsenmaa (AT, LV, LU, FI, PT, DE, AT, SI, SE, BE ja DK) korosti, että EU:n tulee päivittää ilmastotavoitteensa ennen seuraavaa YK:n ilmastopöytäkirjan osapuolikokousta (nk. COP26) ja siten myötävaikuttaa kansainvälisen ilmastopoliitiikan kunnianhimon nostoon.

Ilmastolain osalta DK ja SE alleviivasivat, että vuoden 2050 ilmastoneutraaliustavoitteen tulee sitoa sekä EU:ta yleisesti, että jokaista jäsenmaata erikseen. PL mukaan ilmastolain tulee olla yhdenmukainen joulukuun 2019 Eurooppa-neuvoston päätelmien kanssa ja siten tavoite koskee EU:ta mutta ei erikseen yksittäisiä jäsenmaita. DK ja NL mukaan ilmastolain tulee sisältää vähintään 55% tasolle korotettu 2030 päästövähennystavoitteen. PL ja HU mukaan ilmastolaki ei saa ennakoida mahdollista 2030 tavoitteen korotusta.

Ilmastolakiehdotuksen sisältämää ehdotusta 2030-2050 päästövähennyspolun asettamista delegoiduilla säädöksillä piti ongelmallisena useampi maa ja ne korostivat, että asiasta tulisi sopia jäsenmaiden yhteisymmärryksellä tai Eurooppa-neuvostossa. PL ja BG mukaan ilmastolain tulisi taata riittävä rahoitus 2050 ilmastoneutraaliustavoitteeseen pääsemiselle. Alustavissa kommentteissa otettiin kantaa myös ehdotuksen viisivuotissykliin sekä otettiin esille kysymykset hallinnollisesta taakasta sekä lakiehdotuksen yhteensopivuudesta hallintomalliasetuksen kanssa. BG mukaan ehdotuksesta puuttuu tiettyjä joulukuun 2019 Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisia asioita ml. vahvistus jäsenmaiden oikeudelle päättää omasta energiantuotantotavasta.

Lukuisat jäsenmaat (BE, MT, HU, LV, BG, SK, PT, LT, FR, SI, PL, GR, CZ, RO, IT, CY ja ES) korostivat, että oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia ja rahastoa tarvitaan tukemaan jäsenmaiden siirtymää ilmastoneutraaliin talouteen. BG mukaan komission ehdottama rahaston koko on kuitenkin liian pieni tarpeisiin ja ilmastokunnianhimon suhteutettuna. HU mukaan ehdotus kohtelee epäreilusti niitä maita jotka ovat jo tehneet päästövähennystoimia. Muutamat maat (SK, PL, GR, LT ja CZ) korostivat, että oikeudenmukaisen siirtymän rahaston tulee olla lisäistä EU-rahoitusta eikä se saa vähentää maatalous- tai koheesiopolitiikan rahoitusta.

Muissa kommentteissa mm. korostettiin tarvetta lisätoimiin kaikilla keskeisillä ilmastoneutraaliuden saavuttamiseen liittyvillä toimialoilla (mm. energia, teollisuus, maatalous, liikenne, metsät), sekä peräänkuulutettiin teknologisen neutraliteetin kunnioittamista mm. energiasektorilla. NL, BG, CY ja SI painottivat hiilivuodon estämisen tärkeyttä mm. ottaen huomioon komission tulevan hiilitulliehdotuksen.

EVP Timmermans korosti keskustelun päätteeksi, että 2030 tavoitteen nostaminen olisi iso päätös jolla olisi seurannaisvaikutuksia useille sektoreille. Siksi KOM tarvitsee riittävästi aikaa laatia kunnollisen vaikutustenarvioinnin. Kuitenkin lainsäätäjät, neuvosto ja Euroopan parlamentti, voivat liikkua nopeastikin ilmastolain nojalla. Lisäksi EVP Timmermans puolusti ehdotusta oikeidenmukaisen siirtymän rahastoksi ja mm. korosti, että jäsenmaiden ei tulisi samaan aikaan pyytää tukea siirtymään kohti 2050 ilmastoneutraaliuteen ja investoida hiiliteollisuuteen.

Kiertotalouden osalta jäsenmaat kiittivät sitä, että kiertotalous on keskeisessä roolissa komission Green Dealissä. Jäsenmaat odottavat komissiolta kunnianhimoista toimintasuunnitelmaa. Kiertotalous

on välttämätöntä, jotta ilmastotavoite voidaan saavuttaa kustannustehokkaasti. Tulisi vielä enemmän korostaa sitä, mitä hyötyjä taloudelle on kiertotaloudesta ja lisätä yritysten osallistumista.

Suomi ja monet jäsenmaat totesivat, että fokuksen pitää olla resurssi-intensiivisissä sektoreissa, kuten rakentamisessa, tekstiili- ja elektroniikka-aloilla. Suomi korosti lisäksi, että kiertotaloustoimintasuunnitelman ja teollisuusstrategian on tärkeää olla yhdenmukaisia.

Puheenvuoroissa kiiteltiin komission suunnitelmia keskittyä tuotepolitiikkaan, jossa painopiste on arvoketjun alkupäässä eikä kierrättämisessä. Kiertotalous edellyttää laillista kehystä vahvalle tuotepolitiikalle, joka sisältää myös tuotestandardeja (SI, DK, LT). Tarvitaan määrittelyjä sille, milloin jäte lakkaa olemasta jäte (end-of-waste). Tuotteiden korjattavuutta ja korjauttamisoikeutta pidettiin tärkeänä. Kuluttajat tarvitsevat parempaa tietoa, erityisesti tuotemerkinnöissä (PT). EE piti erityisen kannatettavana komission ehdottamaa sähköistä tuotepassia. Komission aikomusta laajentaa tuottajavastuuta pitivät hyvänä mm. NL, SI, FR. AT, NL, PL, SK, LU toivat esiin, että ekodesign-direktiiviä on vahvistettava. Julkisten hankintojen roolin kiertotalouden edistämisessä tuotiin useassa puheenvuorossa esiin (mm. AT, ES).

Useassa puheenvuorossa todettiin, että kuluttajien tietoisuutta tulee lisätä, tarvitaan myös taloudellisia kannustimia kuten verotusta ja tulee kouluttaa varsinkin nuoria. Rahoitus on myös avainroolissa. Kiertotalouden hyötyjen parempi esitleminen olisi tärkeää ja sidosryhmät on saatava mukaan kiertotalouden suunnitteluun. Digitaalisuus on tärkeässä roolissa.

Kierrätyksestä todettiin, että sen oltava korkealaatuista. NL mukaan jätteen määritelmää pitäisi selventää. CZ ei halua uusia tavoitteita pakkausjätteille, koska jätedirektiivin muutokset vasta hyväksyttiin 2018. CY mukaan jätteidenmäärän vaihtelevuus esim. turismin vaihtelun mukaan on otettava huomioon. LU kertoi laativansa parhaillaan kansallista nollajättesuunnitelmaa. EE totesi, että kierrätyskapasiteettia ei ole riittävästi. Monet jäsenmaat toivat esille, että eurooppalaisen uusioraaka-aineiden markkinan kehittäminen on erittäin tärkeää. Teollisuuden kilpailukyvyistä huolehdittava ja keskityttävä työvoimavaltaisiin ratkaisuihin.

FR toivoo, että kertakäyttömuovidirektiivi uudistettaisiin ja kertakäyttömuovit kiellettäisiin v. 2040 alkaen. Ranska kutsui maita liittymään seuraavana päivänä (6.3.) allekirjoitettavaan European Plastic Pactiin.

PT kiinnitti huomiota myös veden käyttöön kriittisenä tekijänä, myös veden käytössä kiertoon perustuva lähestymistapa oleellista. Kriittisille raaka-aineille tarvitaan korvaavia aineita (SI).

EL mukaan kiertotaloustoimintasuunnitelman pitää olla täysin linjassa Agenda 2030 SDG:den kanssa. Sen tavoite on oltava talouskasvu ja työpaikat. Tarvitaan uusia prototyypejä tuotannolle, sosiaalista koheesiota ja kansalaisten terveydensuojelua. Pk-yritykset saatava mukaan. Kannustimet ja määritelmät vihreille julkisille hankinnoille. Vuoristoseutujen ja saarten erityispiirteet huomioitava, ne tarvitset oman mahdollistavan puitteensa. EU:sta pitäisi tehdä maailman ensimmäinen vihreä maanosa.

## **5. Pitkän aikavälin strategian esittäminen ilmastopimuksen osapuolten konferenssille (UNFCCC)**

### ***Hyväksyminen***

Ympäristöneuvosto hyväksyi EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategian toimitettavaksi YK:n ilmastopimussihteeristölle (UNFCCC). Pariisin sopimuksen mukaan sopimusosapuolien tulee toimittaa pitkän aikavälin ilmastostrategia YK:lle vuoden 2020 kuluessa. EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategia pohjautuu joulukuussa 2019 hyväksyttyihin Eurooppa-neuvoston ilmastopäätelmiin,

joissa hyväksyttiin tavoite tehdä EU:sta ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Eurooppa-neuvoston joulukuun 2019 ilmastopäätelmät ovat kokonaisuutena lähetteen liitteenä.

Neuvoston keskustelussa korostettiin, että lähetteen hyväksyminen näin aikaisessa vaiheessa vuotta 2020 vahvistaa osaltaan EU:n roolia kansainvälisenä ilmastojohtajana ja mahdollistaa EU:n toimimisen esimerkkinä muille osapuolille. Lähetteen nojalla EU voi välittää viestiä siitä, että ilmastoneutraaliuteen siirtyminen ei ole vain välttämättömyys vaan se on myös mahdollista ja toivottavaa. EU:n ilmastostrategian valmistuminen on myös tärkeää seuraavan ilmastopöytäkirjan osapuolikokouksen (COP26) tuloksia varten. On toivottavaa, että myös muut osapuolet laativat pian omat pitkän aikavälin strategiansa. Lisäksi keskustelussa korostettiin, että nyt laadittua strategiaa tulee voida myöhemmin ajantasaistaa.

## **6. Päätelmät ilmanlaadusta**

### ***Hyväksyminen***

Ympäristöministerit hyväksyivät keskustelun päätteeksi neuvoston päätelmät ilmanlaadusta. Keskustelun aluksi puheenjohtaja täsmensi, että päätelmillä pyritään ottamaan kantaan komission laatimaan ilmanlaatudirektiivien toimivuuden tarkistamiseen sekä siihen, miten ilmanlaatua ja lainsäädäntöä parannetaan tulevaisuudessa.

Komissaari Sinkevicius muistutti, että ilmanlaatu on hiljainen tappaja Euroopassa ja se aiheuttaa vuosittain yli 400 000 ennen aikaista kuolemantapausta. Komission tulee ehdottamaan osana tulevaa nollapäästöstrategiaa ilmanlaatulainsäädännön vahvistamista niin, että otetaan täysin huomioon Maailman terveysjärjestön (WHO) suositukset ja komissaari toivoi ministereiltä tukea tälle tavoitteelle. Komissaari piti päätelmiä erittäin hyvänä pohjana jatkotyölle, koska ne identifioivat sektoreita, joissa täytyy tehdä lisätyötä.

Keskustelussa 26 jäsenmaata käytti puheenvuoron. Tarve ilmanlaadun parantamiseksi sai ministerien yksimielisen tuen, mutta kunnianhimon ja aikataulun osalta ministerien mielipiteet jakautuivat. NL, DE, FI ja DK toivoivat, että ilmanlaadun raja-arvot pohjautuisivat jatkossa WHO:n ohjeistukseen. BG, CZ ja MT taas katsoivat, ettei neuvosto voi ottaa kantaa tiukempiin raja-arvoihin ilman vaikutustenarviointia. CZ piti WHO:n arvoja hyvänä keskustelupohjana, mutta todellisuudessa nykyistenkin arvojen saavuttaminen on ollut etukäteen arvioitua vaikeampaa. AT totesi, että erityisesti pienhiukkasten (PM<sub>2,5</sub>) raja-arvoa on tarpeen tiukentaa. PL ja BG muistuttivat, että kunnianhimon kasvattaminen tulee viemään paljon aikaa, koska eri maiden lähtötilanteet poikkeavat toisistaan. NL ja RO lisäksi muistuttivat, että ilmanlaadun parantamisessa saavutettavat ympäristöhyödyt ylittävät selvästi kustannukset. AT muistutti toimivuustarkastelun johtopäätöksestä, jossa todetaan että lainsäädäntö toimii ainoastaan osin. SE painotti ilmasto- ja ilmanlaadukysymysten linkittymistä toisiinsa. DE totesi, että typenoksidien (NO<sub>x</sub>) ja pienhiukkasten tilanne on jo parantunut ja lisää toimenpiteitä on vielä tulossa. DE nosti esiin myös päästökattodirektiivin merkityksen rajat ylittävien päästöjen rajoittamisessa. IT piti tärkeimpänä muutoksia kaupunkiliikenteessä. SK nosti esiin tuontiautojen aiheuttamat ilmanlaatuongelmat. EL ja SI nostivat esiin Välimeren erityisalueen merkityksen meriliikenteen päästöjen rajoittamisessa. FR tuki yleisemmin korkeaa kunnianhimoa, sekä komission suunnitelmia nollapäästöstrategian osalta. ES muistutti, että ilmastomuutos pahentaa ilmanlaatuongelmia ja lämpöaaltoja. Samalla myös luonnolliset päästölähteet tulisi ottaa huomioon arvioinneissa.

Muutamit maat esittivät vielä muutosehdotuksia päätelmätekstiin. NL ja AT esittivät muutosehdotuksen, jossa WHO:n ohjeistusta käytettäisiin selkeämmin raja-arvojen perusteena ja päästölähteitä koskevan sääntelyn merkitystä vahvistettaisiin. Näitä ehdotuksia kannattivat LT, BE, FR, RO, FI, DK, EE, PT, LU ja SI. BE ja LV korostivat, että päästölähteitä koskevan sääntelyn tulee

tukea raja-arvojen saavuttamista. BE mainitsi esimerkkinä erityisesti liikenteen, lämmityksen ja maatalouden päästöt. Myös SI oli huolissaan eri päästölähteistä, mainiten biomassan polton, keskisuuret polttolaitokset, liikenteen, maatalouden, teollisuuden sekä meriliikenteen Välimerellä. LT muistutti ajoneuvojen korkeasta keski-ikästä ja siitä, että päästöraajat täytyy saavuttaa aina, eikä pelkästään katsastustilanteesta, ja esitti tätä koskevan muutosehdotuksen. Tätä tukivat SE, FI ja DK. BG vastusti kaikki muutoksia pohjatekstiin, kun taas DE oli avoin kaikille muutoksille. Monet maat olivat myös valmiina hyväksymään tekstin puheenjohtajan esittämässä muodossa.

Keskustelun pohjalta puheenjohtaja esitti kappaleeseen 11 muutoksen, jossa päivitettävien ilmanlaadun raja-arvojen osalta viitattaisiin suoremmin WHO:n ohjearvoihin ja kappaleen 15 tekstiä päästölähteiden sääntelyn osalta täsmennettäisiin. Ministerit hyväksyivät nämä muutokset. Komissaari Sinkevicius muistutti kunnianhimon tarpeesta jatkotyössä ja piti saavutettua kompromissia hyvänä. Komissio on täydessä valmiudessa jatkamaan työtä ilmanlaadun parantamiseksi.

## **7. Vesilainsäädännön arviointi**

### ***Keskustelu***

Komissio julkaisi joulukuussa 2019 toimivuustarkastelun (fitness check) EU:n vesidirektiiveistä ja arvioinnin yhdyskuntajätevesidirektiivistä. Komissio esitteli ne ympäristöneuvostossa 19.12.2019. Arvioinnin johtopäätös oli, että vesisäädökset ovat pääosin tarkoituksenmukaisia, mutta toimeenpanossa on puutteita. Puheenjohtajan keskustelua varten laatimat kysymykset koskivat sitä, miten huomioida uudet haasteet direktiivien jatkotyössä, miten parhaiten integroida vesilainsäädännön tavoitteet muille sektoreille sekä miten parantaa toimeenpanoa.

Komissaari Sinkevicius totesi komission olevan hyvin tietoinen jäsenmaiden haasteista toimeenpanna säädökset direktiivien aikataulussa. EU-rahastot ovat olleet merkittävässä roolissa, mutta on tärkeää tutkia uusia keinoja toimeenpanovajeen sulkemiseksi. Rahoituksen puute ei saa olla toimeenpanon este. Kansallisella tasolla pitää ottaa käyttöön uusia rahoitustapoja ml. yksityinen rahoitus. Komission seuraava askel on toimintasuunnitelma vedelle, ilmalle ja maaperälle vuonna 2021.

Suomen puheenvuorossa tuettiin toimivuustarkastelun johtopäätöksiä. Tärkeintä on integroida vesipuitedirektiivin tavoitteet muille sektoreille ja erityisesti maatalouteen. Toimeenpanoa on tehostettava ja synergiat muiden vesidirektiivien kannalta ovat erittäin tärkeitä. Ilmastonmuutoksen vaikutuksia ei ole tarpeeksi otettu huomioon toimenpiteitä suunniteltaessa, joten toimia on lisättävä hajakuormituksen hallintaan. Vesipuitedirektiivi on Suomen mielestä riittävän joustava ottamaan huomioon myös uudet haasteet kuten mikromuovit. Tulee pyrkiä vähentämään päästöjä niiden syntypaikassa. Tärkeää on myös, että jäsenmaat voivat jatkaa kunnianhimoista työtä direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jäsenmaat pitivät tärkeänä, että jatkossakin pidetään kiinni vesipuitedirektiivin kunnianhimoisista tavoitteista. Direktiivi on parantanut vesien tilaa huomattavasti ja se on ollut erityisen tärkeää Itämerelle, joka on pahasti rehevöitynyt (SE). Direktiiviä pidettiin tarkoituksenmukaisena, eikä sitä tulisi nyt muuttaa (FR, SK, EL, AT, MT, CZ, FI). Sitä pidettiin pääosin riittävän joustavana ottamaan huomioon uudet uhat (mm. FI).

NL, PL, HU mukaan direktiivi on pääosin tarkoituksenmukainen, mutta pieniä teknisiä muutoksia on hyvä tehdä uusien haasteiden sekä teknologisen kehityksen huomioimiseksi.

DE mukaan direktiivi on hyvä ja sen puitteissa työtä jatketaan. Tulisi kuulla sekä teollisuutta että järjestöjä, jotta varmistetaan, että lainsäädäntö on edelleen tarkoituksenmukaista. Vuosi 2027 ei ole vesiensuojelun loppu, vaan kyse on jatkuvasta prosessista.

SE mielestä on liian aikaista arvioida, onko direktiivi tarkoituksenmukainen huomioimaan direktiivin hyväksymisen jälkeen tulleet uudet haasteita, joista ilmastonmuutos huolestuttavin. Direktiivin pitää sallia riittävät investoinnit teollisuudessa, jotta ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa. Komission pitäisi arvioida, mitä muutoksia direktiiviin voidaan tehdä, ilman että sen kunniahimoa heikennetään. Osa toimeenpanon haasteista johtuu siitä, että sen hyväksymisen aikana ei osattu ennakoida uusia haasteita ja muutokset vesien tilassa tapahtuvat hyvin hitaasti. Direktiivin tavoitteita on vaikea saavuttaa alle 25 vuodessa. Vuoden 2027 merkitys (kaikki toimet on oltava tehtynä ja määräajan pidennyksiä ei voida enää antaa kuin luonnonolosuhteiden perusteella) tulee selvittää juridisesti. Tämä on tärkeää toiminnanharjoittajille.

Tarvitaan uusia seurantamenetelmiä, joilla seurataan useampaa kuin yhtä ainetta, myös hallinnollista taakkaa on vähennettävä (RO, PL, NL). Toivottiin myös joustavuutta monitorointivaatimuksiin, jotta saadaan kustannustehokkaat keinot käyttöön. Pitää arvioida uudelleen mitä kemikaaleja tulee monitoroida (FR). Tarkasteltava niitä aineita, joita ei vielä säännellä ja tarvitaan tarkempia keinoja puhdistamiselle (AT).

CZ mukaan direktiivi pitäisi arvioida teknisellä tasolla, jotta tiedetään mitä vuoden 2027 jälkeen tapahtuu. Nykyisellä vesienhoitokaudella tarvitaan varmuutta siitä, tarkistetaanko direktiivi. Vuoden 2027 jälkeinen tila aiheuttaa paljon epäselvyyttä, minkä vuoksi vesien tila ei ole niin hyvä kuin toivottu.

NL: Tulevassa komission toimintasuunnitelmassa vedestä, ilmasta ja maaperästä ja toivoi kokonaisvaltaista koherenssia eurooppalaista kehystä, joka myös estää uusien haitallisten aineiden päätyminen ympäristöön. PFASit (perfluoratut alkyloidut aineet) ovat laajalle ympäristöön levinneitä, mikä NL mukaan osoittaa, että tarvitaan varovaisuusperiaatteeseen perustuva lähestymistapa.

Direktiivin *one out all out* –periaatteen (tila määräytyy heikoimman tilaan vaikuttavan elementin perusteella) johdosta moni vesientilan parantuminen jää näkymättä (DE, RO, NL, BE). NL haluaisi indikaattorin, jolla edistystä voidaan osoittaa.

Tärkeää vähentää päästöjä niiden synty lähteellä (LU SI, FR, FI). FR toivoo komissiolta ehdotusta kasvinsuojeluaineiden käytön rajoittamisesta 50 %:lla vuoteen 2025 mennessä sekä mikromuovien kieltoa tuotteissa.

LV ja SK mielestä strategia toimeenpanon vahvistamiselle olisi hyvä sekä EU- että kansallisella tasolla vastaamaan uusiin haasteisiin kuten ilmastonmuutos ja mikromuovit.

HU otti esiin muovien rajat ylittävät vaikutukset. LV korosti jäsenmaiden ja asiantuntijoiden välistä yhteistyötä ja käytäntöjen jakamisen merkitystä.

Yhdyskuntajätedirektiivistä HU ja PL totesivat, että se on rahoituksellisesti haastava, mutta tehokas väline. Kannattavat sen tutkimista, miten direktiiviä voitaisiin tarkistaa. DE mielestä sitä pitäisi modernisoida ottamaan huomioon uudet aineet ja niiden poistamismenetelmät.

Yhdyskuntajätedirektiivin kohdalla on arvioitava uudelleen, miten luontopohjaisia ratkaisuja saadaan käyttöön (FR).

Vesisäädösten parempaa integrointia sektoripolitiikkoihin, erityisesti maatalouteen pidettiin tärkeänä. Green Dealillä on mahdollisuudet parantaa koherenssia. Myös CAP:in uudistuksessa on paljon mahdollisuuksia.

RO: Toimeenpanoa ei voi tehdä tehokkaasti ilman integrointia. Tarvitaan toimet puutteiden korjaamiseen. Julkisen sektorin rahoittamia toimia tulee monitoroida paremmin.

ES: Nitraattidirektiivin toimeenpanossa on parannettavaa EU-tason koordinoitussa toiminnassa ja komission johtama aloite, jossa voidaan jakaa tietoa ad hoc –pohjalta on hyvä. Green Dealin avulla voidaan parantaa koherenssia ja näitä mahdollisuuksia tutkittava lisää (SE).

Puheenvuoroissa toimeenpanon parantamisessa rahoituksen roolia pidettiin suurena. MFF:n kautta pitää voida rahoittaa vesiensuojelua (ES). Rahoituksessa synergia on tärkeää (RO). MT mainitsi vihreän verotuksen mahdollisuudet. Arvioitava kuinka paljon uusien aineiden, esim. mikromuovien poistaminen maksaa. Uusia tavoitteita ei voida saavuttaa ilman rahoitusta (HU).

## **8. Eurooppalaisen ohjausjakson viherryttäminen**

### ***Keskustelu***

Puheenjohtaja totesi, että tällä kertaa eurooppalainen ohjausjaksossa on selvästi vahvistettu selvästi ympäristö- ja ilmasto-osioita. Neuvoston tulisi hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla tämä kehitys niin, että taloudellinen hyvinvointi jakautuu kaikille.

Komissaari Dombrovskis muistutti, että ohjausjakso on ensimmäinen askel Green Deal:n täytäntöönpanossa. Se ottaa nyt paremmin huomioon ympäristön kestävyys ja integroi kestävä kehityksen tavoitteet Eurostat:n keräämien tietojen pohjalta. Ilmastoneutraalisuustavoite johtaa merkittäviin kasvu- ja työllisyysvaikutuksiin. Samalla Ecofin-neuvosto oli huolissaan siitä, että nyt ympäristöpainotukset vesittävät kasvustrategian. Komissaari ei kuitenkaan nähnyt tätä ongelmana muistuttaen, että sosiaalisen pilarinkaan kanssa ei käynyt näin. Ohjausjakson fokus on kuitenkin edelleen makroekonomisissa kysymyksissä ja komissio pyrkii kohtamaan esimerkillä.

Keskustelussa 22 jäsenmaata käytti puheenvuoron. Eurooppalaisen ohjausjaksoa, sen viherryttämistä ja painotusta ympäristö- ja kestävä kehityksen tavoitteiden mukaan ottamiseksi tuettiin laajasti. Samalla muutamat maat (HU, PL) kuitenkin muistuttivat, että makroekonomisten kysymysten tulisi olla ohjausjakson keskiössä, mukaan lukien kasvu ja työpaikat. LT ja PL muistuttivat, ettei ohjausjaksosta saa tulla liian raskas instrumentti. DE taas painotti, että on tärkeää ratkaista ympäristö- ja ilmasto-ongelmia talous- ja työllisyyspolitiikalla. FR esitti, että kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamista tulisi arvioida samalla tasolla kuin budjettialijäämiä. DK painotti ympäristön kannalta haitallisten tukien vähentämistä.

Muutamat maat (SE, CZ) harmittelivat sitä, että komissio ei ole edelleenkään saanut aikaan kokonaisvaltaista kestävä kehityksen strategiaa, vaikka neuvosto on tätä jo useampaan otteeseen pyytänyt. MT muistutti, että tietyille maille on vaikeaa tehdä nopeita suunnanmuutoksia erityisesti ilmastopäästöjen osalta. SE ja LT toivoivat yksityiskohtaisempaa käytännön ohjeistusta kestävä kehityksen tavoitteiden huomioon ottamisesta ohjausjaksossa. LV ja AT muistuttivat siitä, ettei tulisi tehdä päällekkäistä työtä ympäristöohjelman ja muun seurannan kanssa. Olemassa olevan tiedon hyödyntämistä painottivat myös SK, FI ja EE. PL totesi, että raportoinnin ei tulisi olla vuosittaista. SK ja AT taas toivoivat muutamaa kansantajuisesti ymmärrettävää mittaria laajan raportoinnin sijaan. CZ painotti oikeudenmukaisen siirtymän ja vihreän budjetoinnin merkitystä ohjausjaksossa. DE painotti rakenteellisten muutosten tärkeyttä ja tätä varten tulisi löytää alueet, joissa EU:n eri politiikat toimivat toisiaan vastaan. SI piti hyvänä, että makroekonomialle luodaan malli perustuen ympäristön kapasiteetin luomiin rajoihin. EE taas toivoi, että fokus on olisi niissä kestävä kehityksen tavoitteissa, jotka ovat kussakin maassa herkimpiä suhteessa makroekonomisiin tavoitteisiin. EL toivoi ohjausjaksolta enemmän ilmastotavoitteiden ja kiertotalouden edistämiseksi ja toivoi enemmän fokusta vihreisiin investointeihin ja ekoinnovaatioihin.

Keskustelun lomassa monet ministerit esittelivät omia kansallisia toimiaan kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. MT kertoi ottaneensa käyttöön kestävän kehityksen strategiat lyhyelle, keskipitkälle ja pitkälle aikavälille. FI kertoi kestävän kehityksen budjetoinnista ja kestävän verotuksen tiekartasta, joka tukee erityisesti hallituksen ilmastoneutraaliteettitavoitetta vuoteen 2035 mennessä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä. FR kertoi syksyllä 2019 julkaistusta kestävän kehityksen tiekartastaan, pohjautuen vähähiiliseen kiertotalouteen. PT kertoi tekevänsä paljon kestävän kehityksen edistämiseksi EU:ssa tulevilla puheenjohtajuuskaudellaan.

Keskustelun päätteeksi komissaari Dombrovskis kiitti ministereitä hyvästä keskustelusta. Komissio tuki laajasta jäsenmaiden kommentteja. On selvää, että kestävän kehityksen tavoitteet ovat kattava strategia, ja tämä strategia täytyy nyt muuttaa politiikaksi, unohtamatta täytäntöönpanoa ja seurantaa. Puheenjohtaja kiitti hyvästä keskustelusta ja lupasi ottaa keskeiset havainnot mukaan maaliskuun Eurooppa-neuvoston yhteenvetoraporttiin.

## 9. Muut asiat

### d) EU:n päästökauppajärjestelmän mukaisen täysimittaisen huutokaupan täytäntöönpano ilmailun alalla

#### *Puolan valtuuskunnan tiedotusasia*

Puolan valtuuskunta informoi näkemyksestään, että lentoliikennesektorin päästöoikeuksien ilmaisjako tulisi lopettaa, sillä järjestelmä heikentää EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) tehokkuutta ja tavoitetta vähentää kasvihuonekaasupäästöjä kustannustehokkaasti. PL mukaan lentoliikennesektorin on ainoa päästökauppajärjestelmään kuuluva toimiala, jolla päästöt ovat viime vuosina kasvaneet. Ilmaisjaon päättäminen olisi PL mukaan perusteltua muun muassa myös siksi, että toisin kuin EU:n päästökauppajärjestelmän alaiset kiinteät laitokset, EU:n sisäiset lennot eivät ole hiilivuotoriskin alainen toimiala, ts. siirrettävissä EU:n alueen ulkopuolelle. PL mukaan ilmaisjaon lopettamisen myötä saatavat tulot tulisi käyttää päästövähennystoimien edistämiseen.

Komissio sekä jäsenmaista FR, FI, IT, NL, HU, LV, SE ja BE kiittivät Puolaa asian nostamisesta esille. Puheenvuoroissa korostettiin, että lentoliikennesektorin on tärkeä tehdä oma osuutensa päästöjen vähentämiseksi. ETS:n edelleenkehittämisen lisäksi komissiota kehoitettiin kiinnittämään huomiota uusiutuvien polttoaineiden edistämiseen. Lisäksi esille otettiin myös mm. kansainvälisen lentoliikenteen päästöjärjestelmä Corsia ja sen pilottivaiheen toimeenpano. CY ja PT peräänkuuluttivat kiinnittämään huomiota myös jäsenmaiden erilaisiin tilanteisiin, mm. maantieteellisiin ja taloudellisiin erityispiirteisiin ja mahdollisen lentoliikenteen päästöoikeuksien ilmaisjaon päättymisen seurausvaikutuksiin.

### e) Korkean tason vesisymposiumi – kestävän kehityksen tavoitteiden 6 ja 14 yhdistäminen (Lissabon, 2. kesäkuuta 2020)

#### *Portugalin valtuuskunnan tiedotusasia*

PT informoi korkean tason vesikonferenssista kesäkuussa 2020 Lissabonissa, jossa pyritään löytämään parhaat käytännöt kestävän kehityksen tavoitteiden 6 ja 14 yhteistoiminnalle.

### f) Delfinien, pyöriäisten ja muiden suojeltujen lajien sivusaaliit pyydyksissä – kiireelliset toimet tarpeen

#### *Komission tiedotusasia*

Komissaari Sinkevicius nosti esiin, että viime vuonna on kalastuksen sivusaalina kuollut Biskajanlahdella 1 200 delfiiniä. Ongelmat koskettavat myös muita merialueita (ml. Itämeri) ja muita lajeja, muun muassa lintuja ja kilpikonnia. On kestänyt, että näin suuri määriä suojeltuja yksilöitä kuolee vuosittain. Vaikka asiassa on tapahtunut edistystä, komissio näkee tilanteen erittäin vakavana ja haluaa tukea jäsenmaita kaikin keinoin tilanteen ratkaisemiseksi.

ES ja FR kiittivät asian esille nostamisesta ja olivat samaa mieltä ongelman merkittävyydestä. ES kertoi, että laivoilla on valvontaa, mutta se ei keskity sivusaaliiseen. EU-säännöt ovat kunnossa, nyt täytyy keskittyä täytäntöönpanoon. Toivoi komissiolta koordinoivaa roolia jatkotyössä. FR ilmoitti käynnistäneensä toimet Biskajanlahdella, vaikka on selvää, että ongelma on laajempi. On otettu käyttöön pakolliset säännöt äänilähteiden kanssa ja näitä myös tarkkaillaan. Toivoi jäsenmaiden kokemusten hyödyntämistä jatkotyössä.

Suomen edustajat

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

|               |                                                                                                              |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Asiasanat     | ilmansuojelu, ilmastonmuutos, luonnonsuojelu, ympäristö, ympäristöneuvosto, biodiversiteetti, vesipolitiikka |
| <b>Hoitaa</b> | <b>MMM, TEM, UM, YM</b>                                                                                      |
| Tiedoksi      | ALR, EUE, LIIVI, LVM, OKM, OM, SM, STM, VM, VNK, VTV                                                         |